

- kultivace vlastních dovedností poskytovat zpětnou vazbu spolužákům na straně žáka díky používání kritérií hodnocení komunikace a strukturovanému hodnocení komunikačních aktivit.

Z hlediska formy výstupu hodnocení:

- záznam do hodnotících listů, soubor záznamů do hodnotících listů pro souhrnné hodnocení a pro hodnocení pokroku v komunikativních kompetencích za delší časové období, bodové hodnocení elektronických komunikačních úloh; soubor škálově odstupňovaných výroků charakterizujících konkrétní úroveň výkonu žáka v komunikačních úlohách, známky.

3.4 Souhrn doporučení pro kompetence sociální a personální

Účinná spolupráce ve skupině a podíl na vytváření pravidel práce v týmu i přijetí konkrétní pracovní role je potřebné rozvíjet při všech skupinových aktivitách ve všech předmětech a nacházet také ve **všech předmětech** příležitosti k hodnocení žáků. Ve všech předmětech lze v návaznosti na skupinové aktivity hodnotit přínos jednotlivého žáka ke kvalitě společné práce. V souvislosti s týmovými aktivitami může učitel libovolného předmětu vyzdvihnout příspěvek jednotlivého žáka k utváření příjemné atmosféry v týmu, při hodnocení žáka za souvislejší časové úseky lze hodnotit příspěvek jednotlivce k dobrým mezilidským vztahům a poskytování pomoci učiteli nebo ostatním žákům.

Zpětnou vazbu k efektivitě spolupráce s druhými při řešení úkolu by měl každý žák dostávat například v badatelských aktivitách, **v přírodovědných předmětech, v zeměpisu, v dějepisu**. Příležitosti k rozvíjení, a tedy hodnocení toho, jak žák umí respektovat různá hlediska a čerpat poučení z toho, co si říkají a dělají druzí, lze zejména **ve společenskovedních předmětech** nebo v souvislosti se **společenskovedními tématy zeměpisu**.

Utváření pozitivní představy o sobě samém a o vlastních přednostech má vycházet z hodnocení (a sebehodnocení) žáka v podobě konkrétní zpětné vazby ve **všech předmětech**. Všechny předměty mají podporovat sebedůvěru a samostatný rozvoj žáka, a to prostřednictvím hodnocení a poskytování zpětné vazby žákovi. Ve všech předmětech má učitel těmito nástroji vést jednání a řídit rozvoj žáka.

3.4.1 Hodnotící nástroje

- **Sebehodnocení** – má pro rozvoj sociálních a personálních kompetencí nenahraditelný přínos. V obtížně postihnutele oblasti osobnostního rozvoje tvoří zaznamenané sebehodnocení důležitý podklad a důležité východisko pro hodnocení žáka ze strany učitele. Formulář pro sebehodnocení žáka za fungování v sociálních vztazích a procesech může využít například Lickertovy škály nebo může být strukturován jako osobní SWOT analýza. Sebehodnocení může být aktivitou skupiny nebo jednotlivce. Cenné je zejména propojení autoevaluací žáků s hodnocením učitele. Jednotlivé části lze použít samostatně.
- **Sebehodnotící i hodnotící dotazníky pracovního hodnocení** nebo hodnocení zaměstnanců nabízejí významnou inspiraci pro hodnocení sociálních a personálních kompetencí. Běžnou součástí těchto hodnotících nástrojů jsou otázky a škály zaměřené na osobní a sociální rozvoj jednotlivce a jednoduchou úpravou těchto nástrojů lze získat dostatek konkrétních hodnotících nástrojů. Inspirace pracovním hodnocením, které probíhá zpravidla za delší časové úseky, ukazuje možnosti **sumativního hodnocení** kompetencí sociálních a personálních. Sumativní hodnocení by v tomto případě mělo vycházet z daných a jasně specifikovaných kritérií. Úkolem učitelů je stanovit a explicitně vyjádřit cíle a kritéria úspěšnosti žáků.